

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Genderová analýza rozpočtu města Poličky

Tomáš Doubek

Bakalářská práce
2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomie
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš DOUBEK**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Genderová analýza rozpočtu města Poličky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Genderové rozpočtování
3. Charakteristika rozpočtu obce
4. Genderová analýza rozpočtu města Poličky
5. Závěr
6. Seznam použité literatury

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Foltysová, M., Pavlík, M., Simerská, L. Rozpočtování z hlediska rovnosti žen a mužů, informativní metodika. 1.vyd. Praha: Ministerstvo financí, 2004. 78 s. ISBN 80-85045-14-1.

Asklöf, C., et al. Příručka na cestu k rovnosti žen a mužů. 1.vyd. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2003. 58 s.

Composite authors, Gender budgeting in practice. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2007. 80 s. ISBN 978-80-7380-047-5.

Odborná periodika: Moderní obec, Veřejná správa, Ekonom

www.policka.org

www.mpsv.cz

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
Ústav ekonomie

Datum zadání bakalářské práce:

30. června 2008

Termín odevzdání bakalářské práce:

1. května 2009

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

prof. RNDr. Bohuslav Sekerka, CSc.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 17. července 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 22. 4. 2009

Tomáš Doubek

PODĚKOVÁNÍ

Dovoluji si poděkovat vedoucí mé bakalářské práce doc. Ing. Romaně Provazníkové, Ph.D. a pracovníci Městského úřadu v Poličce, paní Marcele Jandíkové, za cenné rady a připomínky, které mi poskytly v průběhu zpracování mé bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá genderovou analýzou rozpočtu města Poličky. V první části je v teoretické rovině objasněn pojem genderové rozpočtování. V další části je charakterizován rozpočet města za rok 2007 a 2008. Praktická část se týká samotné genderové analýzy rozpočtu města Poličky. Údaje k praktické části jsem čerpal ze Závěrečného účtu města Poličky za rok 2007 a z internetových stránek města.

KLÍČOVÁ SLOVA

genderové rozpočtování, genderová analýza, rozpočet, výdaje rozpočtu, Polička

TITLE

Gender analysis of municipal budget of town Polička

ANOTATION

This bachelor work is focused on gender analysis of municipal budget of town Polička. The conception of gender budgeting is explained in the first part of this work. In the next part, there is characteristic of municipal budget from years 2007 and 2008. The practical part is about gender analysis of municipal budget of town Polička. The data needed for the practical part I have got in the municipal office of Polička and from Polička's website.

KEYWORDS

gender budgeting, gender analysis, budget, budget expenditures, Polička

OBSAH

Úvod.....	9
1. Genderové rozpočtování	10
1.1 Terminologie	10
1.2 Vymezení pojmu genderové rozpočtování.....	11
1.3 Principy genderového rozpočtování.....	12
1.4 Důvody, proč používat genderové rozpočtování.....	13
1.5 Cíl genderového rozpočtování	15
1.6 Metody zabývající se sledováním postavení mužů a žen ve společnosti.....	15
1.6.1 Index genderového rozvoje	15
1.6.2 Index genderové spravedlnosti.....	16
1.7 Genderové statistiky	18
1.8 Genderová statistika v ČR.....	20
1.9 Genderové rozpočtování ve světě	21
1.10 Genderové rozpočtování v EU	23
1.11 Genderové rozpočtování v ČR	24
2. Charakteristika rozpočtu města	25
2.1 Rozpočet města za rok 2007.....	25
2.1.1 Příjmy rozpočtu	25
2.1.2 Výdaje rozpočtu	27
2.2 Rozpočet města na rok 2008	29
2.2.1 Příjmy rozpočtu	29
2.2.2 Výdaje rozpočtu	31
2.3 Změny rozpočtu v čase.....	34
3. Genderová analýza rozpočtu	35
3.1 Struktura obyvatel	35
3.2 Poměr zastoupení žen a mužů v rozhodovacích orgánech.....	37
3.2.1 Vedení města	37
3.2.2 Zastupitelstvo města.....	38
3.2.3 Rada města	38
3.2.4 Odbory Městského úřadu Polička	39
3.2.5 Výbory města	39
3.2.6 Komise města	40
3.3 Analýza vybraných výdajů města za rok 2007.....	41
3.3.1 Výdaje na muže.....	41
3.3.2 Výdaje neutrální	42
3.3.3 Výdaje na ženy	43
3.4 Porovnání výdajů.....	44
Závěr.....	45
Použitá literatura	47

Seznam grafů.....	49
Seznam tabulek	49
Seznam příloh.....	51

ÚVOD

Genderové rozpočtování je pro většinu lidí asi neznámý pojem. Přitom tato metoda, kterou je možno použít při sestavování veřejných rozpočtů, může být velice prospěšná a může přinášet významný užitek nejenom ženám, ale i mužům. Proto jsem se rozhodl podívat se na rozpočet města Poličky z této stránky a provést jeho genderovou analýzu.

Cílem práce je zjistit, zda je poličský rozpočet „nakloněn“ více mužům nebo ženám, jaké jim jednotlivé výdaje rozpočtu přináší možnosti a příležitosti seberealizace.

V první části se pokusím vysvětlit co to vlastně je genderové rozpočtování a některé další základní pojmy důležité k pochopení této problematiky. Zmíním výhody gender budgetingu, proč je dobré tuto metodu používat, jaký je její cíl. Dále také jak používají genderové rozpočtování některé státy světa i Evropy a jak tento přístup k veřejným rozpočtům využíván u nás.

V druhé části práce charakterizují rozpočty města Poličky za rok 2007 a 2008. Zobrazím strukturu příjmů a výdajů rozpočtu a zdůrazním některé největší položky běžných a kapitálových příjmů a výdajů v jednotlivých rozpočtech.

Ve třetí, praktické části této práce, se budu zabývat samotnou genderovou analýzou rozpočtu. Pro analýzu jsem vybral rozpočet za rok 2007. Data budu čerpat ze Závěrečného účtu města Poličky za rok 2007 a také z internetových stránek města.

Na závěr bych rád zhodnotil rozpočet města z pohledu genderového rozpočtování, jak jsou zohledňovány jednotlivé položky rozpočtu z hlediska jejich užitku pro muže a pro ženy.

1. GENDEROVÉ ROZPOČTOVÁNÍ

Podle údajů Českého statistického úřadu žije v České republice 48,5% mužů a 51,5% žen. To, i když s místními odchylkami, platí i pro obce a města. V matematickém vyjádření tedy přichází do municipálního rozpočtu více finančních prostředků „za ženy“ než „za muže“. Otázkou je, zda-li se tento fakt odráží i na straně výdajů obce či města. Pokud ano, dá se hovořit o veřejných rozpočtech jako o rozpočtech genderově senzitivních.

Veřejné rozpočty jsou genderově senzitivní, pokud zohledňují zvláštní znaky životů žen a mužů, pokud se snaží o odstranění nerovností a o rovný přístup k rozdělování zdrojů a pokud se při jejich sestavování berou v potaz rozdílné potřeby a očekávání žen a mužů. Je třeba si uvědomit, že nejen ženy, ale i muži budou těžit z toho, pokud bude respektován princip rovnosti žen a mužů, rovného rozdělování odpovědnosti, úkolů a výhod na základě pohlaví. Tyto aspekty jsou ale při jejich přípravě často přehlíženy.

1.1 Terminologie

Na začátku práce bych rád vymezil některé termíny, které jsou důležité pro pochopení problematiky. Příručka na cestu k rovnosti žen a mužů, Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2003, str.8 uvádí tyto pojmy:

Pohlaví – „odkazuje na biologicky podmíněné rozdíly mezi muži a ženami, které jsou univerzální“

Gender – „poukazuje na sociální rozdíly mezi muži a ženami, mění se s časem a významně se liší jak v rámci jednotlivých kultur, tak i mezi různými kulturami“

S časem se mohou měnit i role, které přisuzujeme ženám a mužům ve společnosti. S tím souvisí i fakt, že genderové role jsou nestabilní a vyžadují „údržbu“, aby zůstaly nedotčené. (Asklöf, 2003, str.8)

Genderová rovnost – svoboda všech lidských bytostí rozvíjet své osobní schopnosti a činit vlastní rozhodnutí bez omezení genderovými rolemi. Rozdílnému chování a potřebám žen a mužů je přisuzována stejná hodnota a jsou považovány za stejně přijatelné. Formální rovnost je pouze prvním krokem ke skutečné rovnosti. (Asklöf a kol., 2003, str.8)

Rada Evropy používá tuto definici: „Genderová rovnost znamená stejnou viditelnost, stejné postavení a stejnou účast obou pohlaví ve všech sférách veřejného a soukromého života. Genderová rovnost je opakem genderové nerovnosti, nikoliv genderových rozdílů, a jejím cílem je prosazovat plnohodnotnou účast žen a mužů ve společnosti.“

Často se vyskytuje názor, že genderové rovnosti je možno dosáhnout tak, že se ženám a mužům poskytnou stejné podmínky. Předpokladem by tedy bylo, že to přinese stejné výsledky. Ovšem stejný způsob zacházení ne vždy vede ke stejným (podobným) výsledkům. Pro dosažení stejných (podobných) výsledků je třeba někdy „zacházet“ s muži a se ženami rozdílným způsobem, protože muži a ženy se se stejnými podmínkami vypořádávají rozdílně.

1.2 Vymezení pojmu genderové rozpočtování

Informativní metodika Rozpočtování z hlediska rovnosti žen a mužů vydaná Ministerstvem financí a Ministerstvem práce a sociálních věcí v roce 2004 uvádí na str.8 následující: „Rozpočtování z hlediska rovnosti žen a mužů (genderové rozpočtování, gender budgeting) je přístup k rozpočtům, ve kterém jde o spravedlivější přerozdělování finančních prostředků z hlediska rovného přístupu žen a mužů k čerpání finančních zdrojů, které společnost vytvořila.“

Další možnou definicí je ta, na které se shodla skupina expertů Rady Evropy. Říká, že: Genderové rozpočtování je uplatnění gender mainstreamingu v rozpočtovém procesu. Myslí se tím zhodnocení rozpočtů z hlediska genderu, při němž se na všech stupních rozpočtového procesu bere ohled na otázku pohlaví s cílem prosazování rovnosti žen a mužů. Za gender mainstreaming lze považovat (re)organizování, zlepšování, rozvíjení a vyhodnocování politických procesů tak, aby bylo na všech úrovních a ve všech stádiích zapracováno hledisko

rovnosti žen a mužů, a to prostřednictvím všech aktérů, kteří se běžně podílejí na politickém rozhodování. (Foltysová a kol., 2004, str.8)

Genderové rozpočtování by mělo být prováděno na všech úrovních veřejných rozpočtů. Mělo by napomoci k prosazování rovných příležitostí žen a mužů. (Foltysová a kol., 2004, str.8) GR ovšem neznamena vytvářet oddělené rozpočty pro muže a pro ženy, ale brát ohled na jednotlivé výdaje veřejných rozpočtů z hlediska jejich užitku či prospěšnosti, zejména na straně výdajů, jak pro muže, tak pro ženy.

Zavedení metody GR není nijak zvlášť nákladné. V první fázi jde o zavedení dalšího kritéria do procesů vytváření, schvalování a realizace veřejných rozpočtů.

1.3 Principy genderového rozpočtování

Existují čtyři principy, na kterých je genderové rozpočtování založeno a které by mělo v praxi podporovat.

- **Rovnost** – veřejné rozpočty se sice mohou jevit jako genderově neutrální, jejich výdaje a příjmy mají na muže a na ženy odlišný dopad. Přistupujeme-li k rozpočtu z hlediska práv občanů, zároveň tím umožňujeme, aby genderová rovnost fungovala jako cíl a zároveň jako nástroj politické ekonomiky.
- **Odpovědnost** – při vypracovávání postupů pro sestavení veřejných rozpočtů je velmi obtížné stanovit vhodné analytické postupy, podle nichž by bylo možno určit odpovědnost z hlediska genderové rovnosti. Genderové rozpočtování toto umožňuje, a sice sledováním toho, jak jsou finanční prostředky do rozpočtu získávány a kdo z nich má největší prospěch.
- **Výkonnost** – podle Světové banky genderové nerovnosti vedou ve svých finálních důsledcích k nemalým ztrátám ve výkonnosti ekonomiky i ke ztrátám týkajících se lidských zdrojů.

- **Transparentnost** – Genderové rozpočtování by mělo do tvorby rozpočtu zapojit širokou občanskou veřejnost. Nemělo by se stát, že se jeho tvorbou bude zabývat pouze příslušný úřad. Žádoucí je také přítomnost hlavně žen, které se obvykle tvorby rozpočtu zúčastňují jen minimálně.

1.4 Důvody, proč používat genderové rozpočtování

Genderové rozpočtování může být dobré úplně pro všechny, vyvážeností rozpočtů mohou získávat jak ženy, tak i muži. Jsou zde i další důvody hovořící pro využívání gender budgetingu:

Ekonomický růst

Užití metody GR při sestavování veřejného rozpočtu zajišťuje, že tvorba rozpočtu je transparentnější a také zodpovědnější. Je to dáno tím, že na celkové částky, i na částky určené pro potřeby určité skupiny obyvatel, se pohlíží detailněji. Každá skupina má tak možnost zasadit se o větší uplatnění jejich zájmů. Skupinám, které vycházejí z analýzy jako znevýhodněné, jsou navržena opatření vyrovnávající tyto nerovnosti. Provedené analýzy dokazují, že rozpočty sestavené na principech genderové rovnosti zvyšují produktivitu a hrubý domácí produkt. Dalším z důvodů zavádění genderové analýzy je větší zviditelnění ekonomické aktivity žen.

Demografický růst

Většina evropských zemí trpí nízkou porodností, která se do budoucna může stát velkým problémem. Pokles porodnosti ovšem není ve všech zemích stejný. Chce-li tomu země či region zabránit, musí si uvědomit, proč volí některé ženy a muži život bez dětí (nebo proč je tak dlouho odkládají) a jak tomuto jevu zabránit.

Většina zemí, ve kterých se podařilo udržet porodnost na přijatelné úrovni, věnuje genderové rovnosti, potažmo genderovému rozpočtování, zvýšenou pozornost.

Je dokázáno, že faktorem, který ovlivňuje rozhodnutí mít první dítě, je záruka práce. Genderová rovnost a postavení žen na pracovním trhu jsou v přímém vztahu k porodnosti. (Asklöf a kol., 2003, str.15)

Soukromý sektor

I když tato práce pojednává o genderovém rozpočtování (resp. genderové rovnosti) v municipální sféře, uvedu zde některé výhody, které přináší také do soukromé sféry. Jedná se převážně o ekonomické důvody.

Asklöf a kol. (MPSV, 2003, str.14) uvádí výsledky výzkumů provedených ve Švédsku a v celé Evropské unii. Bylo dotazováno 23 soukromých společností v 7 zemích, tyto udaly následující důvody pro prosazování genderové rovnosti:

- Vyváženější pracovní síla, umožňující lépe reagovat na měnící se zákaznickou základnu.
- Stimulování kreativního a inovačního potenciálu společnosti.
- Přilákání a udržení si zaměstnanců.
- Vytvoření lepšího image společnosti.
- Větší spokojenost všech zaměstnanců.

Společnosti dotazované v této studii byly všechny přesvědčeny o „pozitivním vlivu prosazování genderové rovnosti, obzvláště z ekonomického hlediska“ (Asklöf a kol., 2003, str.14). Převládal názor, že politika uplatňování genderové rovnosti má pozitivní vliv na produktivitu a kreativitu zaměstnanců, a tím pádem se zvyšuje konkurenceschopnost společnosti. Pozitivním výsledkem prosazování politiky genderové rovnosti byla také nižší fluktuace zaměstnanců jak žen, tak mužů, a jejich vyšší spokojenost.

1.5 Cíl genderového rozpočtování

Cíl gender budgetingu je shodný s cílem veřejných rozpočtů, tzn. rozvoj a zlepšování životních podmínek obyvatelstva prostřednictvím poskytování veřejných statků a služeb, vytváření příležitostí a rozvoje územního celku.

1.6 Metody zabývající se sledováním postavení mužů a žen ve společnosti

Existuje několik metod zabývajících se srovnáváním postavení mužů a žen ve společnosti. Jsou to například tyto:

1.6.1 Index genderového rozvoje

Index genderového rozvoje (IGR) byl vypracován v rámci mezinárodního porovnávání rozvoje lidských zdrojů pomocí indexu lidského rozvoje (Faltysová a kol., 2004, str.14). V tomto indexu jsou zahrnuty tři parametry sledující nerovnosti, které vznikají mezi muži a ženami. Jsou to střední délka života (zvlášť pro muže a pro ženy), vzdělanostní index (odráží gramotnost u mužů a u žen) a ukazatel životního standardu, který je měřený pomocí reálného HNP¹ na obyvatele.

Tab. 1 Index genderového rozvoje

IGR	1995	2001	2005
Island	0,932	---	0,962
Norsko	0,935	0,941	0,957
Švédsko	0,932	0,94	0,955
Itálie	0,868	0,91	0,936
ČR	0,864	0,857	0,887
Litva	0,738	0,81	0,861
Albánie	0,644	0,732	0,797
Nigérie	0,375	0,297	0,456

Zdroj: vlastní zpracování dle http://www.dartmouth.edu/~chance/teaching_aids/data/98gdi.htm a <http://hdrstats.undp.org/indicators/269.html>

---

¹ HNP = hrubý národní produkt

Tabulka zobrazuje hodnoty IGR ve vybraných zemích světa v letech 1995, 2001 a 2005 přičemž interval je stanoven od hodnoty 0 do hodnoty 1 (hodnota 1 se rovná maximální rovnosti obou pohlaví). Na nejvyšších pozicích lze vidět severské státy - Island, Norsko, Švédsko. Jejich výsledky jsou vždy v každém měření vyšší než v předchozím. Oproti tomu Česká republika se v roce 2001 mírně propadla, kdežto v roce 2005 lze pozorovat výrazné zlepšení tohoto indexu. Výsledky naměřených hodnot se sice mohou zdát pro ČR příznivé, ale je třeba si uvědomit určité nedostatky u takto nastavených parametrů, jako například různá vyspělost těchto zemí, jenž zkresluje jejich vypovídací hodnot.

1.6.2 Index genderové spravedlnosti

Dalším indexem je index genderové spravedlnosti (GEI, Gender Equity Index). Byl vyvinut organizací Social Watch a na měřitelných indikátorech, které kvalifikují postavení žen ve společnosti na základě tří ukazatelů: vzdělání, ekonomického postavení a symbolicko-mocenského postavení ve společnosti.²

Indikátor vzdělání zahrnuje:

- Gramotnost
- Nástup na základní školu
- Nástup na střední školu
- Nástup na vysokou školu

Indikátory ekonomického postavení jsou tyto:

- Míra ekonomické aktivity
- Odhadovaný příjem

Přestože se globálně ekonomické nerovnost snižuje, na národních úrovních se výsledky většinou zhoršují. Nejhorší situace je v ekonomikách střední a východní Evropy – v Litvě, Bělorusku, Slovensku a Makedonii. O první místa v genderově vyrovnané ekonomické participaci se dělí severské země (Norsko, Švédsko, Island, Dánsko, Finsko) s chudými a

---

² <http://www.ceskokprotichudobe.cz/?id=67-index-genderove-spravedlnosti>

nejchudšími zeměmi světa - Mozambik, Rwanda, Kambodža, Ghana, Vietnam, Uganda, Madagaskar a Keňa.

Na konec indikátory postavení ve společnosti:

- % žen v technických pozicích
- % žen v managementu a ve vedení vládních úřadů
- % žen v parlamentu
- % žen v ministerských pozicích

Zde jsou poměry velmi nepříznivé. Veliké nerovnosti jsou v manažerských, expertních a vyšších veřejně-správních pozicích. Celosvětově jen 17 % míst v parlamentech je zastoupeno ženami, což je hluboce pod 30 % hranicí, která byla přijata na konferenci o ženách konané v Pekingu v roce 1995. Pouhých 19 zemí dosáhlo tohoto počtu, z toho jen pět, aniž by musely použít kvóty. V současné době má 97 zemí světa ústavně, zákonem nebo alespoň vnitrostranickými předpisy stanovené kvóty a průměrné zastoupení žen v parlamentech v těchto zemích je 19 %. V ČR bylo v roce 2005 13,6 % žen v senátu a 15,5 % v poslanecké sněmovně.

Tab. 2 Index genderové spravedlnosti

GEI	2007	2008
Švédsko	89	89
Norsko	83	84
Německo	80	80
Island	79	78
Rusko	71	76
Slovensko	70	74
Chorvatsko	73	74
ČR	69	69
Švýcarsko	67	63
Keňa	60	59
Nigérie	45	43
Pákistán	42	42

Zdroj: vlastní zpracování dle

<http://www.socialwatch.org/en/avancesyRetrocesos/IEG/tablas/GEIvalues2007.htm> a

http://www.socialwatch.org/en/avancesyRetrocesos/IEG_2008/tablas/valoresdelIEG2008.htm

Tabulka zobrazuje index genderové spravedlnosti ve vybraných zemích v letech 2007 a 2008. Čím větší hodnoty daná země dosáhla, tím větší genderová spravedlnost v dané zemi panuje.

Na prvních místech jsou již zmíněné severské země, Česká republika za tyto dva roky neprodělala žádné zhoršení, ale ani zlepšení. Na nízké úrovni z vyspělejších zemí vidíme například Švýcarsko, které má velice nízké číslo u třetího indikátoru (procento žen v technických pozicích, managementu, parlamentu atd.).

1.7 Genderové statistiky

Mimo jiné existují také statistiky, které jsou zaměřené zvlášť na muže a zvlášť na ženy – genderové statistiky. Výsledky těchto statistik poskytují objektivním a kvantitativním způsobem data, která reflektují rozdíly mezi ženami a muži. Tyto rozdíly se potom zobrazují v podmínkách, potřebách, úrovni participace, přístupu ke zdrojům, rozhodovacích pravomocech atd.

Členění genderové statistiky obsahuje základní příčiny a z nich vyplývající důsledky a účinky dané odlišnostmi žen a mužů.

Zobrazení příčin nerovností

Reprodukční role žen:

- Ekonomicky aktivní/ neaktivní populace podle rodinného stavu a počtu dětí
- Zaměstnaná populace na mateřské dovolené

Jednou z příčin nerovností mezi muži a ženami bude to, že reprodukční roli mohou plnit pouze ženy. Z tohoto důvodu bude méně žen ekonomicky aktivních, protože budou na mateřské dovolené. I když dnes už je možné, aby šel na rodičovskou dovolenou i otec, takže se poměr může postupně vyrovnávat.

Zbylé statistiky se vždy provádí zvlášť dle hlediska pohlaví, tzn. čas trávený placenou a neplacenou prací podle rodinného stavu zvlášť u mužů a zvlášť u žen atd.

Rozdělení zodpovědností v rámci rodiny:

- Čas trávený placenou a neplacenou prací podle rodinného stavu
- Čas trávený různými aktivitami neplacené práce podle rodinného stavu
- Zaměstnaná populace podle rodinného stavu a věku

Rozdělení podle pohlaví v oblasti vzdělávání:

- Populace nad 15 let podle úrovně vzdělání a věku
- Populace s vyšším stupněm vzdělání podle předmětu studia a věku
- Populace ekonomicky aktivních podle vzdělání a věku

Zobrazení důsledků a účinků nerovností

Taktéž v této části se tvoří statistiky, kde je hlavním hlediskem pohlaví, tzn. zda je více členů vlády a úředníků na ministerstvech mužů nebo žen atd. Z toho se potom mohou vyvozovat různé závěry.

Různé role při rozhodování:

- Členové a volení úředníci v dozorčích radách
- Členové vlády a vysocí úředníci na ministerstvech

Různé příležitosti v kariéře:

- Zaměstnaná populace podle postavení na pracovišti
- Zaměstnavatelé podle odvětví a velikosti podniku

Rozdílné mzdy a platy:

- Platy a mzdy podle zaměstnání
- Platy a mzdy podle odvětví
- Platy a mzdy ve veřejném a soukromém sektoru

Po přihlédnutí k výsledkům konference o ženách konané v Pekingu v roce 1995 byla ustanovena následující doporučení pro rozvoj a aplikaci genderové statistiky:

- Všechny veřejné instituce, které vytvářejí statistiku, by měly používat gender mainstreaming
- Všechny statistiky, které se týkají osob, by mělo být možno zpracovávat podle věku a pohlaví
- Mělo by být zajištěno proškolení pracovníků k analýze a používání dat z genderové statistiky
- Podporovat rozvoj indikátorů vhodných pro generovou statistiku
- Obstarat pravidelné vydávání publikací o ženách a mužích

1.8 Genderová statistika v ČR

Česká republika v rámci opatření o plnění priorit a postupů vlády při uplatňování rovnosti žen a mužů uložila usnesením vlády ČSÚ (Českému statistickému úřadu) povinnost pravidelně zveřejňovat statistická data týkající se rovnosti žen a mužů. ČSÚ používá a zpracovává data pocházející z jednotlivých ministerstev, ÚZIS (Ústav zdravotnických informací a statistiky), ÚIV (Ústav pro informace ve vzdělávání) apod.

Získaná data jsou zveřejňována například v publikacích *Zaostřeno na ženy a muže*³ a *Ženy a muži v datech*⁴, kde nalezneme informace z genderového pohledu zaměřené na tyto oblasti:

- Obyvatelstvo
- Sčítání obyvatelstva, domů a bytů
- Zdraví
- Vzdělání
- Práce a mzdy
- Sociální zabezpečení
- Soudnictví a kriminalita
- Veřejný život a rozhodování

---

³ <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/1413-08->

⁴ <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/1415-08>

- Rodiny a domácnost

Při použití genderové statistiky mohou vzniknout i určité problémy. Spočívat mohou ve složitosti její interpretace nebo třeba v tom, že není možné nalézt konkrétně členěnou statistiku pro hledané účely. Je tedy důležité vymezit přesně sféry, které bude genderová statistika zkoumat. Výsledky mohou posloužit široké veřejnosti či tvůrcům jednotlivých politik k tomu, aby si uvědomili možné nerovnosti mezi pohlavími.

Příklady některých genderových statistik vytvořených Českým statistickým úřadem jsou uvedeny v příloze.

1.9 Genderové rozpočtování ve světě

Různé státy po celém světě začaly vyvíjet snahy související s výzkumem a aplikací genderového rozpočtování poměrně nedávno. Za průkopníky v oblasti genderového rozpočtování lze označit Austrálii a Jihoafrickou republiku. Vůbec první genderový rozpočet byl sestaven v Austrálii v roce 1984 (předběžné analýzy a návrhy byly představeny dokonce již v průběhu osmdesátých let). Jednalo se o tzv. „Women’s budget“. Následně v roce 1990 byly zavedeny genderové indikátory a za čtyři roky každý resort australské vlády používal sjednocené genderové indikátory genderové rovnosti ke své každoroční činnosti.

Ve světě existuje mnoho iniciativ genderového rozpočtování. Jako nejefektivnější se ukázaly ty, které byly zaváděny napříč sektory. To znamená, že daná složka státní či místní správy spolupracovala s výzkumnými orgány, s veřejností, s občanskými sdruženími, s organizacemi zabývajícími se genderovou rovností a postavením žen.

Způsoby využití genderového rozpočtování se v jednotlivých zemích liší, převážně se ale v počátečních fázích objevují formy na regionální úrovni. Například ve Švýcarsku existují iniciativy na úrovni kantonů Basel, Zürich nebo St.Gallen atd. (Foltysová a kol., 2004, str.13).

Počet zemí zabývajících se gender budgetingem stále roste, proto se dá konstatovat, že dopad tohoto přístupu k sestavování rozpočtů není zanedbatelný. Svědčí o tom také vzrůstající zájem odborné veřejnosti.

Příklady některých dalších zemí:

Botswana – v roce 1998 se konal workshop v Harare (Zimbabwe). Následně Botswana zorganizovala další workshop na téma pohlaví a rozpočet pro místní projektanty, vědce a statistiky. (Budlender, 2002, str.132)

Brazílie - Agende je brazilská organizace, připravující rozpočty společně s federální vládou v zemi, která se zaměřuje na ministerstva spravedlnosti, zdravotnictví, práce a zaměstnanosti (Ministries of Justice, Health and Work and Employment). Metodika, kterou organizace používá k sestavování rozpočtů naprosto změnila různé projekty. Organizace neprovádí speciálně genderovou analýzu, ale zahrnuje problémy týkající se genderu do celkové analýzy rozpočtu. (Budlender, 2002, str.146)

Kanada – v roce 1993 kanadská část Women's International League for Peace and Freedom⁵ vypracovala první „ženský“ rozpočet (women's budget) u příležitosti oslavy 75. výročí založení WILPF. Kanadská vláda nemá žádnou oficiální iniciativu zabývající se gender budgetingem. Přesto v roce 1998 vláda přišla se studií, jak by, teoreticky i prakticky, mohlo být hledisko pohlaví zahrnuto do rozpočtového procesu. Připustila, že v tomto existují určité nedostatky, ale zároveň zdůraznila, že už bylo vynaloženo značné úsilí pro zlepšení situace. Jedním z osmi principů byla ekonomická rovnost mezi muži a ženami. Dále bylo také rozhodnuto nezaměřovat se na tuto problematiku odděleně, ale zahrnout ji do ostatních veřejných politik. (Budlender, 2002, str.147)

---

⁵ www.wilpf.org

1.10 Genderové rozpočtování v EU

Evropská unie se věnuje genderovému rozpočtování jako součást gender mainstreamingu. (Gender mainstreaming má oporu hlavně v zakládací smlouvě EU. V zakládací smlouvě je jasně dána povinnost prosazovat rovnost mezi ženami a muži, resp. odstraňovat nerovnost mezi nimi.)

Článek 2 Smlouvy o založení Evropského společenství říká:

*„...Úkolem Společenství je vytvořením společného trhu a hospodářské a měnové unie, stejně jako prováděním společných politik nebo činností uvedených v člancích 3 a 4 podporovat harmonický, vyvážený a trvale udržitelný rozvoj hospodářského života, vysokou úroveň zaměstnanosti a sociální ochrany, **rovné zacházení s muži a ženami**, trvale udržitelný a neinflační růst, vysoký stupeň konkurenceschopnosti a konvergence ekonomické výkonnosti...“*

V článku 3 jsou vyjmenovány aktivity Unie a v druhém odstavci je doslovně napsáno, že Společenství bude usilovat o odstranění nerovnosti a prosazování rovnosti mezi muži a ženami v těchto oblastech.

Komise EU stanovila genderový mainstreaming jako hlavní strategii k dosažení cíle genderové rovnosti, což znamená, že politiky EU budou zahrnovat genderové hledisko.

Všechny státy Evropské unie také podepsaly a ratifikovaly úmluvy OSN CEDAW (Convention on the Elimination of all kinds of Discrimination Against Women – Úmluva o odstraňování všech forem diskriminace žen). To zahrnuje také boj proti násilí na ženách a obchodování se ženami, ale také podporování svobody žen zvolit si životní styl.

Co se týče například rozsahu prováděných analýz v jednotlivých zemích EU, je kladen důraz hlavně na vybrané druhy výdajů příslušných rozpočtů:

- ve Francii jsou sledovány výdaje konkrétně cílené na ženy a na iniciativy rovných příležitostí ve veřejném sektoru,
- ve Švédsku byly pilotní projekty spuštěny pro oblasti sociální ochrany, regionálního rozvoje, dopravy a spojů,
- ve Velké Británii se zabývají i příjmovými otázkami v podobě dopadů daňových kreditů na muže a ženy v závislosti na jejich rodinném stavu. (Foltysová a kol., 2004, str.13, 14)

Nutnost znát principy genderového rozpočtování je důležitá také pro kandidátské země z hlediska vstupu do EU. Genderová rovnost je jedním z hlavních principů, podle nichž Evropská komise posuzuje žádosti o granty, finanční asistenci a výsledky projektů. Děje se tak na všech stupních, tedy i v projektech směřovaných do obcí a krajů.

1.11 Genderové rozpočtování v ČR

Lze konstatovat, že Česká republika nijak zřetelně nezaostává za zeměmi, které již genderové rozpočtování využívají při tvorbě svých rozpočtů delší dobu (Foltysová a kol. 2004, str. 12). Vstupem do EU se ČR zavázala k plnění výše zmíněných smluv a norem a k vytváření rovných příležitostí pro muže a pro ženy.

2. CHARAKTERISTIKA ROZPOČTU MĚSTA

Abychom se mohli posléze zabývat genderovou analýzou města rozpočtu města, je vhodné si nejprve představit obecnou strukturu rozpočtů. Tato kapitola charakterizuje rozpočty města za rok 2007 a 2008.

2.1 Rozpočet města za rok 2007

2.1.1 Příjmy rozpočtu

Příjmy rozpočtu města Poličky za rok 2007 byly ve výši 238 592,3 tis. Kč.

V tabulce č.3 je možno vidět strukturu příjmů města za rok 2007. Největší díl představovaly běžné příjmy, následované běžnými dotacemi, kapitálovými příjmy, kapitálovými dotacemi a příjmy získanými z dotačních fondů.

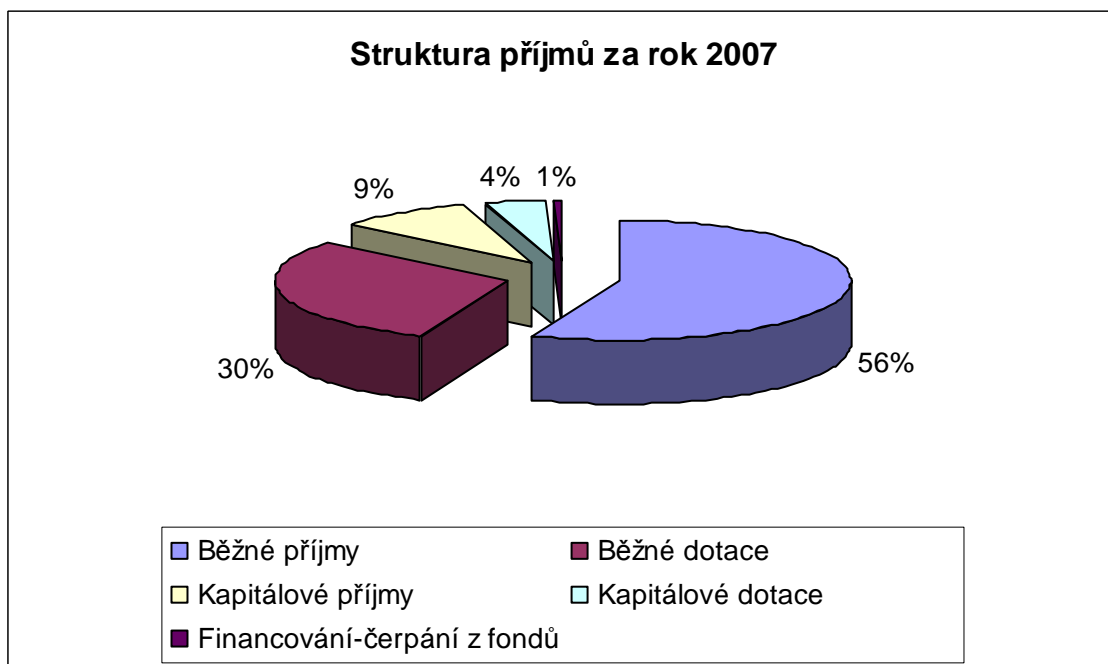
Tab. 3 Příjmy rozpočtu města za rok 2007 (v tis. Kč)

Běžné příjmy	146 376,1
Běžné dotace	77 198,4
Kapitálové příjmy	24 318,4
Kapitálové dotace	11 090,5
Financování-čerpání z fondů	1 404,9
Financování ze zdrojů minulých let	-21 796,0
Příjmy celkem	238 592,3

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr. účtu města Poličky za rok 2007

Struktura znázorněná graficky je vidět ve grafu č.1

Graf 1 Struktura příjmů za rok 2007

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr. účtu města Poličky za rok 2007

V následujících dvou tabulkách jsou vypsány některé důležité položky běžných a kapitálových příjmů rozpočtu.

Tab. 4 Příjmy běžného rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)

Vodní hospodářství a životní prostředí	11 611,4
Lesní hospodářství	22 571,9
Školství	5 698,1
Kultura a sport	7 026,3
Doprava	3 734,1
Místní správa	19 200,1
Sociální věci	47 947,6
Místní hospodářství	6 871,8
v tom: parkovací automaty	2 737,1
pronájmy nebytových a bytových prostor	4 043,9
provoz veřejných WC	90,8

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr. účtu města Poličky za rok 2007

Největší z běžných příjmů byla položka sociální věci, dále místní správa, vodní hospodářství a životní prostředí či lesní hospodářství. Výše příjmů za prodané dřevo odráží celkové

navýšení nahodilých kalamitních těžeb po lednovém orkánu Kyrill (82% celkových těžeb spadá na těžby kalamitní, těžba se oproti normálu zvýšila přibližně o 20%).⁶

Tab. 5 Příjmy kapitálového rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)

Dotace na životní prostředí	2 493,5
Dotace na školství	7 000,0
Prodej pozemků lokalita Mánesova	1 513,3
Prodej bytů - privatizace	14 109,0
Prodej prodej pozemků v průmysl.zóně	2 210,6
Dotace na regeneraci panel.sídliště	547,0
Dotace na modernizaci koupaliště	200,0
Splátky bytů sídliště Hegerova	1 769,3

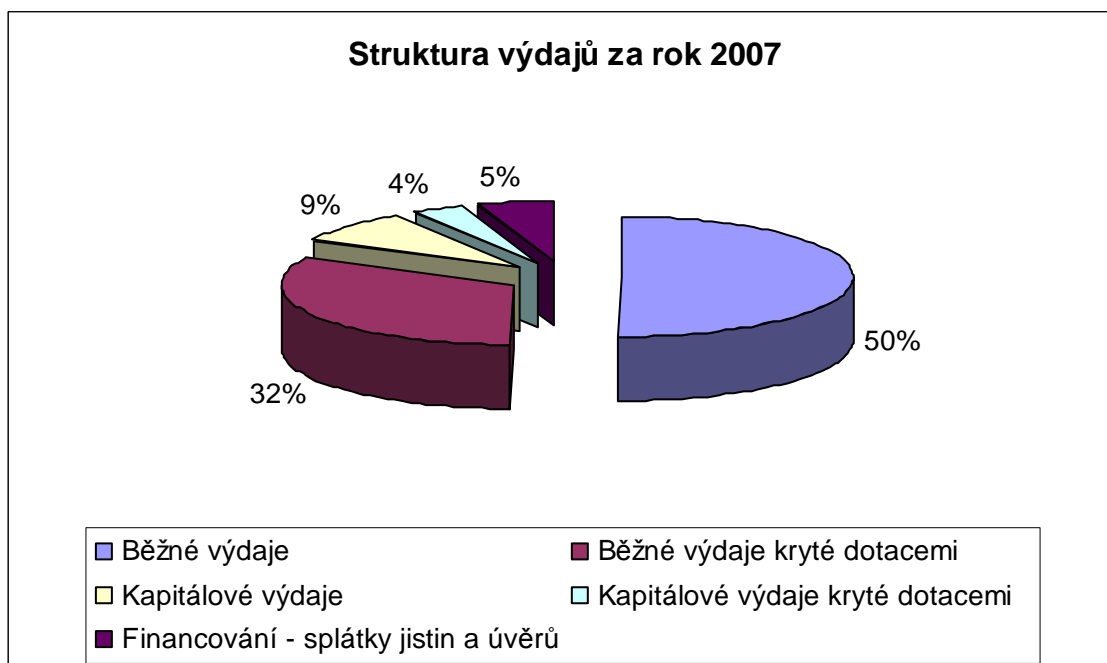
Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr. účtu města Poličky za rok 2007

Největší kapitálové příjmy pocházely z prodeje bytů, dotací na školství nebo například prodeje pozemků.

2.1.2 Výdaje rozpočtu

Výdaje rozpočtu města za rok 2007 tvořily 238 592,3 tis. Kč. Jejich strukturu je možno vidět v následujícím grafu.

Graf 2 Struktura výdajů za rok 2007

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr. účtu města za rok 2007

⁶ Závěrečný účet města Poličky za rok 2007

Téměř rovnou polovinu všech výdajů tvořily běžné výdaje (120 mil. Kč), přibližně třetinu pak běžné výdaje kryté dotacemi (76,5 mil. Kč), dále to jsou kapitálové výdaje (9%, 20,57 mil. Kč), splátky jistin a úvěrů (5%, 12,68 mil. Kč) a kapitálové výdaje kryté dotacemi (4%, 8,7 mil. Kč).

Tab. 6 Výdaje rozpočtu města za rok 2007 (tis. Kč)

Běžné výdaje	120 124,1
Běžné výdaje kryté dotacemi	76 504,9
Kapitálové výdaje	20 570,0
Kapitálové výdaje kryté dotacemi	8 717,0
Financování - splátky jistin a úvěrů	12 676,3
Výdaje celkem	238 592,3

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr.účtu města za rok 2007

Z běžných výdajů lze zmínit například výdaje na sociální věci, které tvořily největší část těchto výdajů (cca 51 mil. Kč) nebo třeba výdaje na kulturu a sport (24,5 mil. Kč, z toho například na Městskou knihovnu 2,4 mil. Kč), na školství (16,3 mil. Kč), na lesní hospodářství (13,4 mil. Kč) či výdaje na komunální služby, které tvořily necelých 16 mil. Kč a z toho 10,44 mil. Kč šlo na údržbu komunikací a zeleně a 5,4 mil. Kč na komunální a ostatní služby.

Tab. 7 Výdaje běžného rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)

Vodní hospodářství a životní prostředí	6 123,5
Lesní hospodářství	13 431,0
Školství	16 285,9
Kultura a sport	24 493,9
v tom: Městská knihovna Polička - příspěvek	2 431,1
Městské muzeum a galerie Polička - příspěvek	3 234,9
Hrad Svojanov - příspěvek	911,2
T.E.S., s.r.o. - příspěvek	5 819,0
Městská policie	2 544,3
Sociální věci	51 027,0
Komunální služby	15 857,2
v tom: údržba města, komunikací, zeleně	10 440,2
komunální a ostatní služby	5 417,0

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr.účtu města za rok 2007

Pokud mluvíme o kapitálových výdajích rozpočtu, potom největší z nich šly na komunální služby (přibližně 12 mil. Kč), tzn. například na rekonstrukci zimního stadionu (cca 3 mil. Kč), na výstavbu průmyslové zóny (také přibližně 3 mil. Kč) nebo 768,7 tis. Kč na úpravu koupaliště. Z dalších výdajů tvořily například 9,4 mil. Kč výdaje na školství (vybudování topení, vzduchotechniky, kamerového systému, výměna oken...atd.)

Tab. 8 Výdaje kapitálového rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)

Vodní hospodářství a ŽP	2 565,7
Kultura a sport	1 076,8
Školství	9 405,3
Komunální služby	12 062,7
v tom: komunikace+kanalizace	2 591,0
průmyslová zóna	3 122,0
zimní stadion - rekonstrukce	3 173,3
Koupaliště	768,7

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr.účtu města za rok 2007

2.2 Rozpočet města na rok 2008

Rozpočet města Poličky na rok 2008 je sestaven jako vyrovnaný v celkové výši 242 292,5 tis. Kč.

2.2.1 Příjmy rozpočtu

Největší část rozpočtových příjmů tvoří běžné příjmy (145,7 mil. Kč), dále jsou to běžné dotace (63 mil. Kč), kapitálové příjmy (21,9 mil. Kč) nebo například financování ze zdrojů z minulých let (8,6 mil. Kč). Vše lze vidět v tabulce č.7.

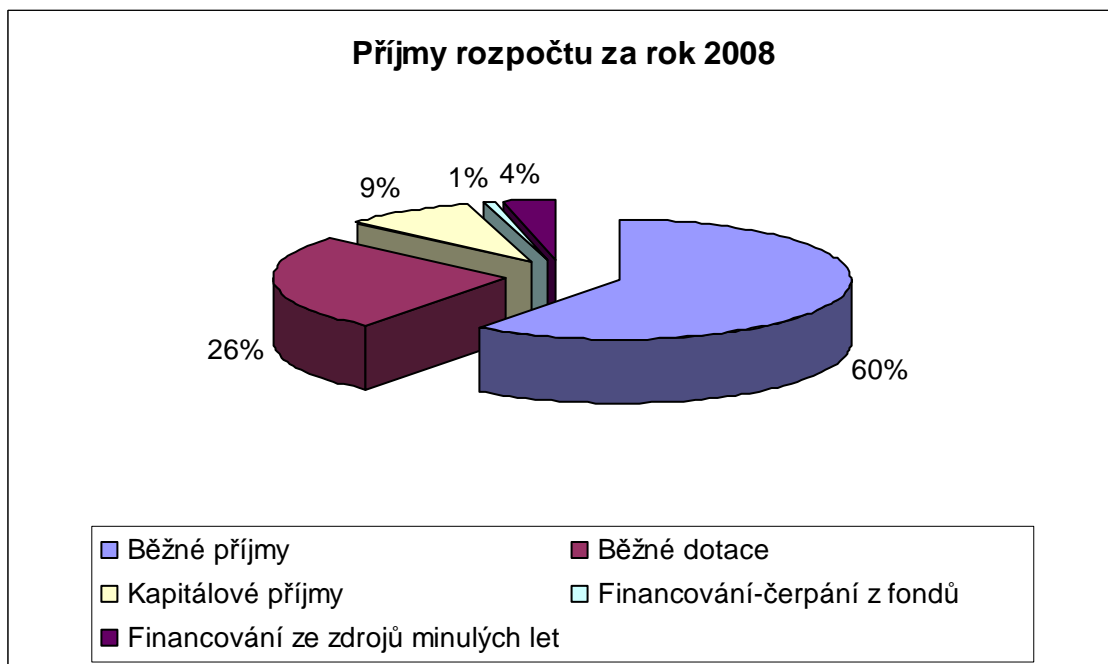
Tab. 9 Příjmy za rok 2008 (v tis. Kč)

Běžné příjmy	145 714,7
Běžné dotace	63 844,0
Kapitálové příjmy	21 853,5
Financování-čerpání z fondů	2 295,8
Financování ze zdrojů minulých let	8 584,5
Příjmy celkem	242 292,5

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Graf č.3 zobrazuje procentuální podíly jednotlivých položek na celkových příjmech rozpočtu pro rok 2008.

Graf 3 Příjmy za rok 2008

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Další tabulky uvádějí konkrétnější rozdělení běžných a kapitálových příjmů rozpočtu města.

V tabulce č.10 jsou vypsány některé vybrané položky běžných příjmů. Lze vyčíst, že největší část běžných příjmů v plánovaném rozpočtu tvoří položka sociální věci (sociální dávky atd.), dále například položka výkon místní správy a nezanedbatelnou část opět tvoří také příjmy z lesního hospodářství města.

Tab. 10 Příjmy běžného rozpočtu – vybrané položky (v tis. Kč)

Vodní hospodářství a životní prostředí	12 447,0
Lesní hospodářství	21 012,0
Školství	5 631,8
Kultura a sport	4 095,0
Doprava	2 545,0
Místní správa	18 844,0
Sociální věci	40 696,0
Místní hospodářství	6 571,0
v tom: pronájmy, automaty	2 734,0
příjmy z pronájmu	3 757,0
provoz veřejných WC	80,0

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Tabulka č.11 následně uvádí vybrané příjmy kapitálového rozpočtu. Největší podíl představují příjmy z prodeje bytů, prodeje pozemků v průmyslové zóně nebo v lokalitě Mánesova, kde již několik let probíhá výstavba nových rodinných bytů a bytových domů.

Tab. 11 Příjmy kapitálového rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)

Příspěvek od Nadace BM	500,0
Prodej pozemků v průmyslové zóně	2 600,0
Prodej pozemků lokalita Mánesova	3 500,0
Prodej bytů - privatizace	8 000,0
Prodej majetku, ostatní	1 093,5

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

2.2.2 Výdaje rozpočtu

Strukturu výdajů rozpočtu města lze vyčíst v tabulce č.12.

Tab. 12 Výdaje města za rok 2008 (v tis. Kč)

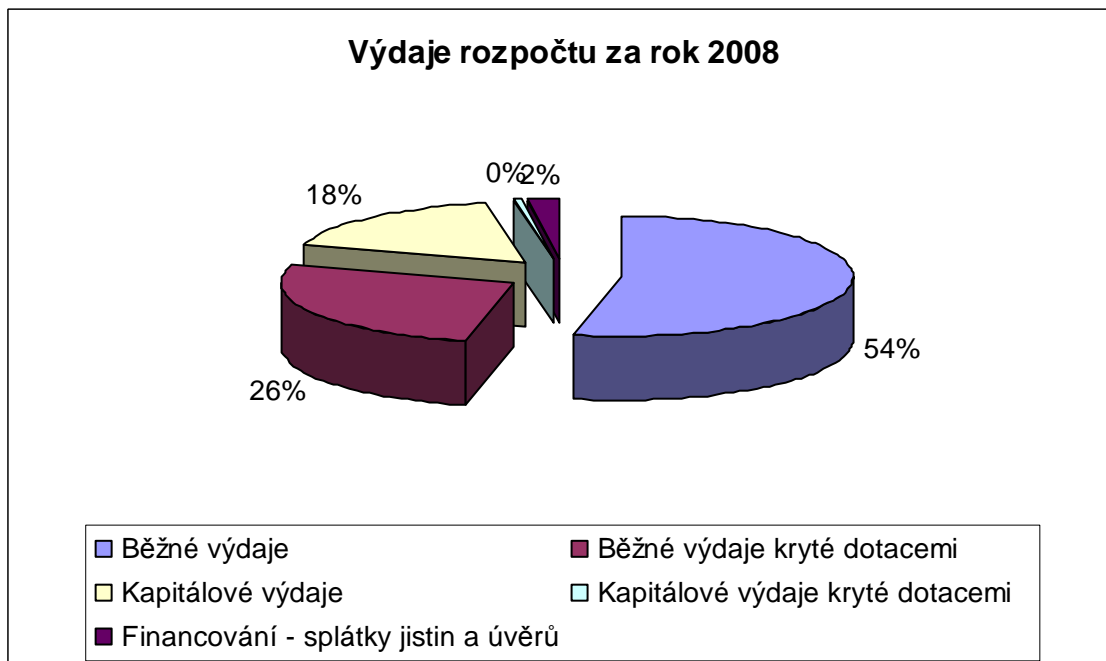
Běžné výdaje	129 545,1
Běžné výdaje kryté dotacemi	63 844,0
Kapitálové výdaje	42 427,0
Kapitálové výdaje kryté dotacemi	1 150,0
Financování - splátky jistin a úvěrů	5 326,4
Výdaje celkem	242 292,5

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Největší část tvoří běžné výdaje s necelými 130 mil. Kč následované běžnými výdaji krytými dotacemi, kapitálovými výdaji, kapitálovými výdaji krytými dotacemi a splátkami jistin a úvěrů.

Grafické rozdělení podílů jednotlivých položek na celkových výdajích lze vidět v grafu č.4.

Graf 4 Výdaje za rok 2008

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

V tabulkách č.13 a 14 je možno nalézt některé konkrétní položky běžných a kapitálových výdajů.

Co se týče běžných výdajů, tak převládají sociální věci, dále velkou část výdajů tvoří výdaje na kulturu a sport, z nichž například příspěvek na Městskou knihovnu tvoří 2 622 tis. Kč nebo na Městské muzeum a galerii 3 476 tis. Kč. Za zmínku stojí i výdaje na komunální služby (12 545 tis. Kč), školství (18 550 tis. Kč) či lesní hospodářství (12 842 tis. Kč).

Tab. 13 Výdaje běžného rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)

Vodní hospodářství a životní prostředí	7 054,0
Lesní hospodářství	12 842,5
Školství	18 550,0
Kultura a sport	22 681,0
v tom: Městská knihovna Polička - příspěvek	2 622,0
Městské muzeum a galerie Polička - příspěvek	3 476,0
Hrad Svojanov - příspěvek	950,0
T.E.S., s.r.o. Sportovní služby - příspěvek	6 300,0
Městská policie	2 864,0
Sociální věci	44 357,0

Komunální služby	12 545,0
v tom: údržba města, komunikací, zeleně	10 895,0
Komunální a ostatní služby	1 650,0

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Z kapitálových výdajů tvoří největší díl výdaje na komunální služby, kam patří opravy pozemních komunikací, výdaje na rekonstrukci plaveckého bazénu, koupaliště či úpravy na Palackého náměstí.

Tab. 14 Výdaje kapitálového rozpočtu - vybrané složky (v tis. Kč)

Kultura a sport	9 644,0
v tom: Památník BM - interiéry	6 194,0
Komunální služby	16 146,0
v tom: Komunikace	700,0
Zimní stadion	238,0
Koupaliště	2 800,0
Palackého náměstí	177,0
Rekonstrukce plaveckého bazénu	2 000,0

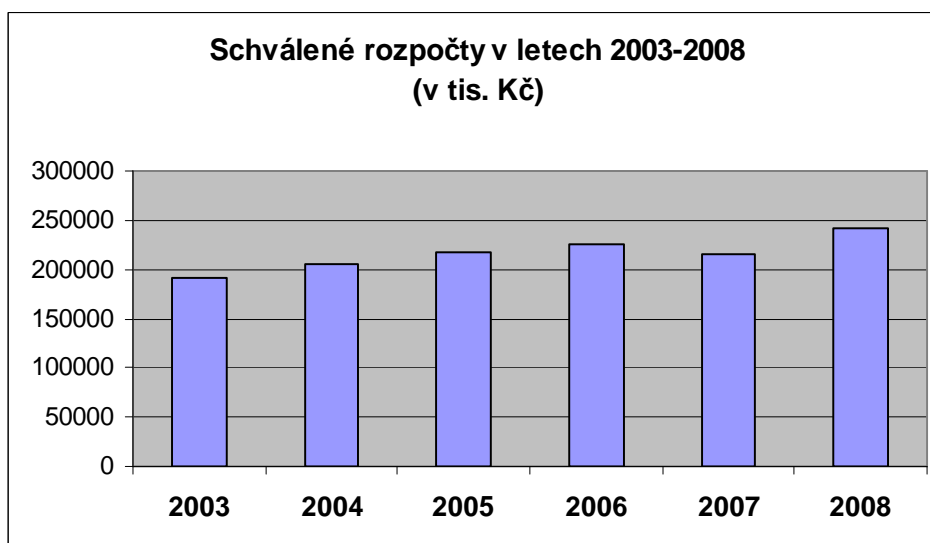
Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Lze pozorovat, že celková suma příjmů a výdajů se zvyšuje, ale struktura rozpočtu zůstává stejná, nebo alespoň hodně podobná. Výjimku tvoří různé jednorázové investice jako například do rekonstrukce zimního stadionu nebo koupaliště či plaveckého bazénu.

2.3 Změny rozpočtu v čase

Pro ilustraci uvádím ještě tabulku a graf s rozpočty za roky 2003 až 2008. Lze vidět, že s výjimkou roku 2007 je rozpočet daného roku vždy vyšší než rozpočet roku předchozího. Ovšem jedná se pouze o rozpočty plánované, skutečná velikost rozpočtu je vždy o něco vyšší, takže ve skutečnosti bude řada opravdu rostoucí.

Graf 5 Změny rozpočtu v čase

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

V tabulce č. 15 jsou vypsány přesné výše rozpočtů města v jednotlivých letech.

Tab. 15 Výše rozpočtů v letech 2003-2008

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Výše rozpočtu (v tis.Kč)	191 155,5	206 273,6	216 692,7	225 107,0	214 981,3	242 292,5

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Lze vidět, že se výše rozpočtu během šesti let zvýšila přibližně o 50 mil. Kč, tzn. cca o 26%.

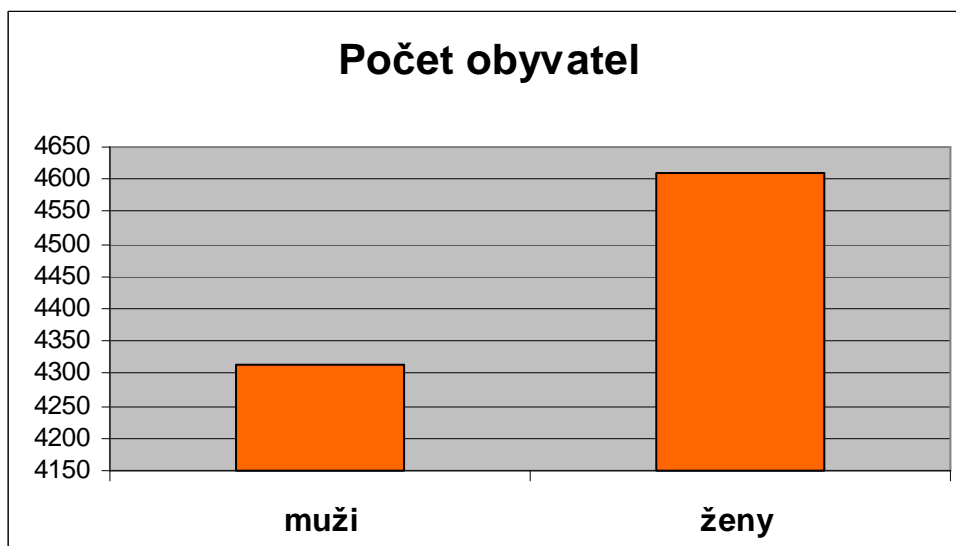
3. GENDEROVÁ ANALÝZA ROZPOČTU

Nyní přecházíme k vlastní genderové analýze rozpočtu města. Pro její provedení je vhodné zobrazit strukturu obyvatelstva města.

3.1 Struktura obyvatel

Ke dni 31.12.2007 měla Polička 8 924 obyvatel, z toho 4 610 žen a 4 314 mužů. Procentuálně vyjádřeno to znamená, že v poličce žije 51,7% žen a 48,3% mužů, což téměř přesně odpovídá tvrzení z úvodu této práce.

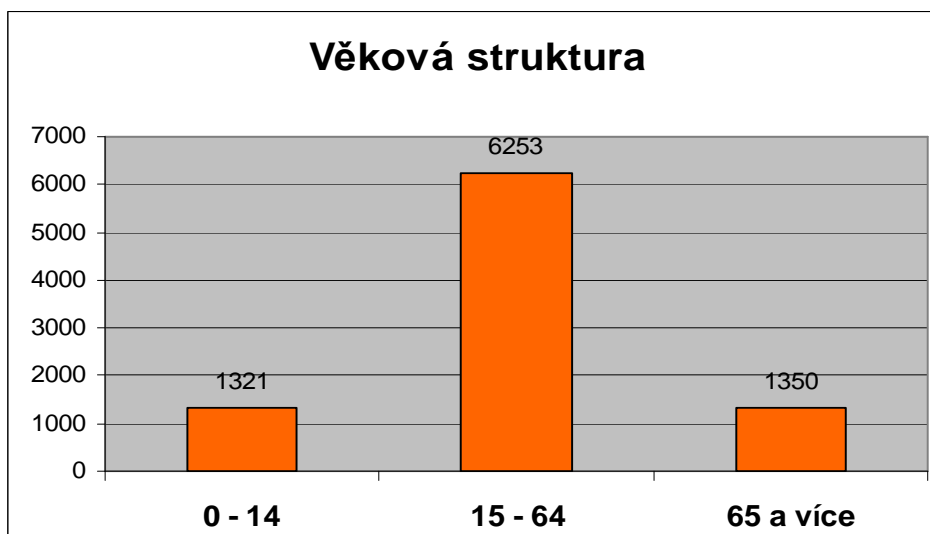
Graf 6 Počet obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

Nejvíce obyvatel je ve věku 15 až 64 let (6 253 obyv., 70,1%), dále nad 65 let (1 350 obyv., 15,1%) a nejméně obyvatel má Polička ve věkové skupině do 14 let (1 321 obyv., 14,8%).

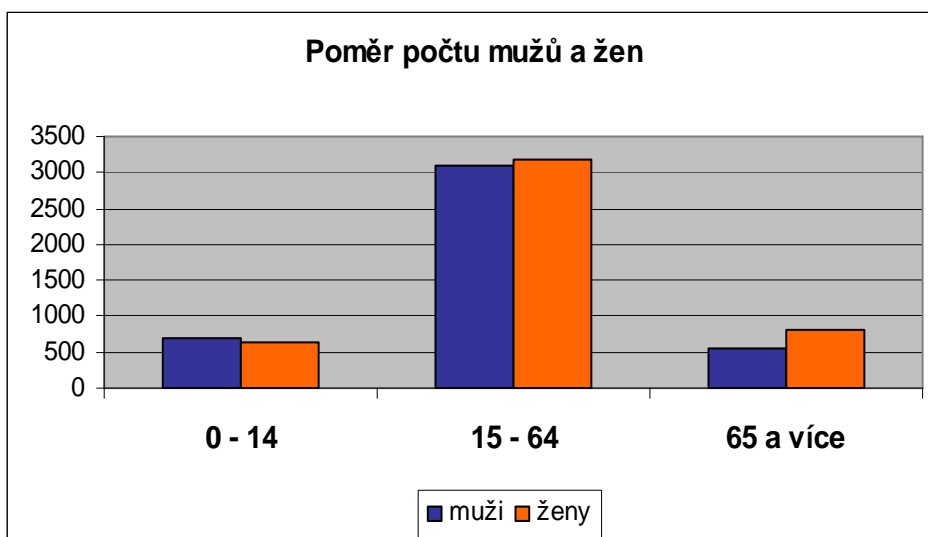
Graf 7 Věková struktura

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

Poměr počtu mužů a žen v jednotlivých věkových kategoriích je následující:

Graf 8 Poměr počtu mužů a žen

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

Tab. 16 Počty žen a mužů v jedn. věk. skupinách

	muži	ženy
0 - 14 let	694	627
15 - 64 let	3083	3170
65 let a více	537	813

Zdroj: <http://vdb.czso.cz>

Z grafu a tabulky lze vidět, že pouze v první věkové skupině (0-14 let) je větší počet mužů (resp.chlapců), a v dalších dvou skupinách už je více žen než mužů.

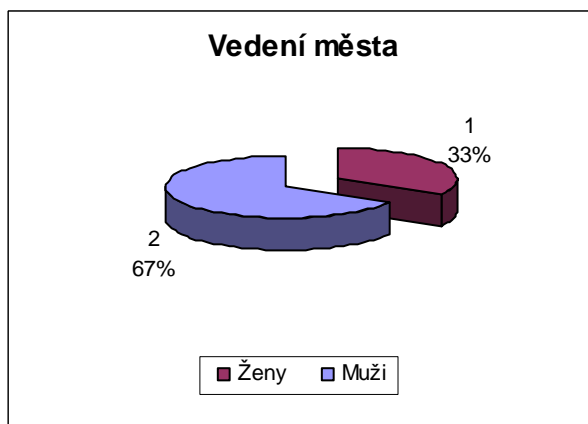
3.2 Poměr zastoupení žen a mužů v rozhodovacích orgánech

Dalším krokem je porovnání počtu mužů a žen ve vedení a v zastupitelských orgánech města.

3.2.1 Vedení města

Starosta města Poličky je muž, místostarostkou je ovšem žena a tajemníkem je opět muž.

Graf 9 Vedení města

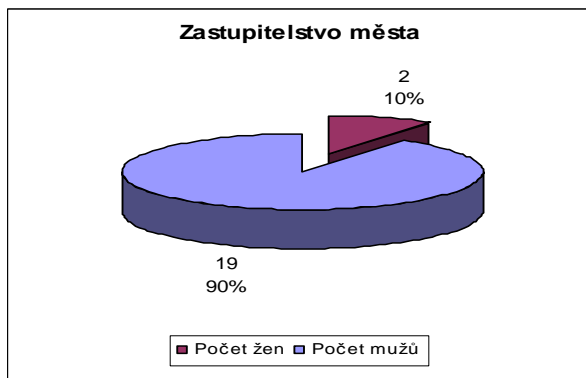

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

3.2.2 Zastupitelstvo města

Zastupitelstvo města Poličky má jednadvacet členů, z toho je 19 mužů a 2 ženy.

Graf 10 Zastupitelstvo města

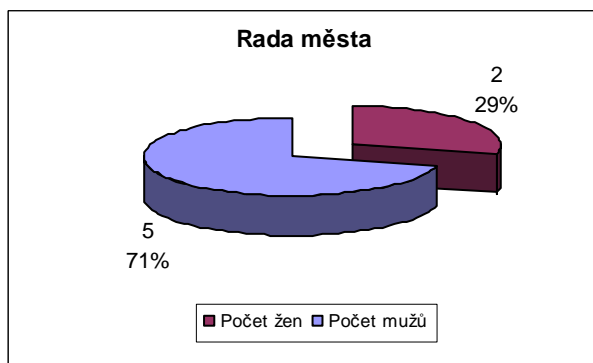

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

3.2.3 Rada města

Rada města je sedmičlenná, má 5 mužů a 2 ženy.

Graf 11 Rada města

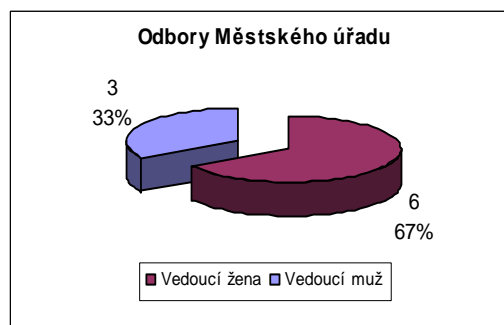
Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

3.2.4 Odbory Městského úřadu Polička

Tab. 17 Odbory MěÚ Polička

Odbory MěÚ:	Vedoucí:
Majetkoprávní	žena
Dopravy	muž
Finanční a plánovací	žena
Lesního hospodářství	muž
Obecní živnostenský úřad	žena
Sociálních věcí a zdravotnictví	žena
Územního plánování, rozvoje a život.prostředí	žena
Vnitřních věcí	žena
Stavební úřad	muž

Graf 12 Odbory MěÚ Polička

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Z devíti odborů Městského úřadu Polička jsou v čele šesti z nich ženy. Jedná se o odbory majetkoprávní, finanční a plánovací, živnostenský úřad, odbor sociál.věcí a zdravotnický, územního plánování, rozvoje a živ.prostředí a o odbor vnitřních věcí.

3.2.5 Výbory města

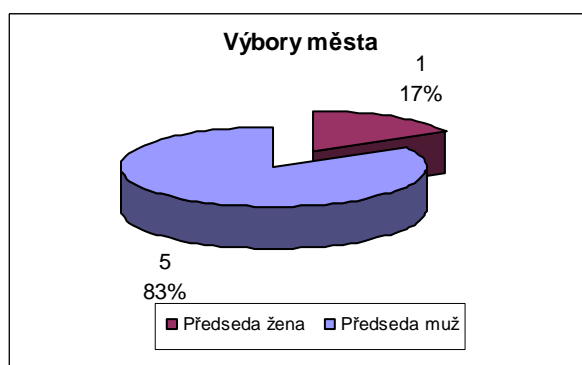
Zastupitelstvo města Poličky zřídilo šest výborů, jednomu z nich (osadnímu výboru Lezník předsedá žena), ostatním pěti vždy muž.

Tab. 18 Výbory města

Výbory:	Předseda:
Finanční	muž
Kontrolní	muž
Pro výchovu a vzdělání	muž
Osadní výbor Lezník	žena
Osadní výbor Střítež	muž
Osadní výbor Modřec	muž

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Graf 13 Výbory města

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

3.2.6 Komise města

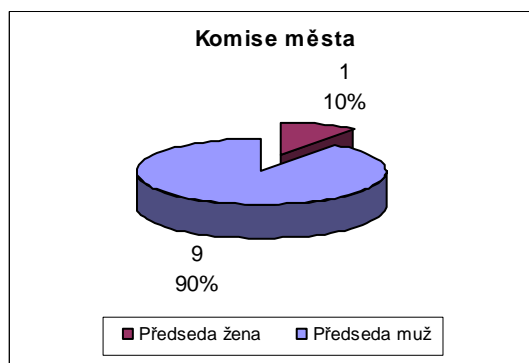
Rada města rozhodla o zřízení deseti komisí. Z toho žena předsedá pouze jedné z nich (komisi pro sociálně právní ochranu dětí), zbylým devíti předsedají muži.

Tab. 19 Komise města

Komise:	Předseda:
Pro prevenci kriminality:	muž
Pro sociálně právní ochranu dětí	žena
Bytová	muž
Dítě a volný čas	muž
Dopravní a bezpečnosti	muž
Stavební a život.prostředí	muž
Kulturní	muž
Sportovní	muž
Zahraniční	muž
Zdravotně sociální	muž

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Graf 14 Komise města

Zdroj: vlastní zpracování dle www stránek města

Z uvedených informací lze vysledovat, že ve vedení města Poličky spíše převládají muži. Ať se jedná o zastupitelstvo, radu města či jednotlivé výbory nebo komise, všude převládají nadpoloviční většinou muži. Jedinou oblastí, ve které je výskyt žen ve vedoucích pozicích větší než výskyt mužů, jsou odbory Městského úřadu Polička.

3.3 Analýza vybraných výdajů města za rok 2007

Vybrané výdaje vždy zhodnotím z hlediska toho, zda podle mě „slouží“ více mužům nebo ženám, nebo jsou neutrální a také zmíním na co konkrétně výdaje posloužily. Tzn. pokud více než polovina příjemců výdajů jsou muži nebo ženy, nebo pokud je to přibližně vyrovnané.

3.3.1 Výdaje na muže

Do této kategorie spadají ty výdaje, jejichž příjemcem jsou (z nichž mají užitek) převážně muži, tzn. více než 55% příjemců výdajů jsou muži.

Tab. 20 Výdaje „na muže“

Výdaje na muže	Částka v Kč
Atletika Polička	59 000
HC Spartak Polička	123 000
J.Ehrenberger-cyklistika	2 000
SK DAS Kometa Polička	280 000
SK Masokombinát Polička	255 000
SK Prima Polička	4 000
J.Štěpánek-kulturistika	5 000
TJ Spartak Polička-oddíl lyžařský	588 923
TJ Spartak Polička-stolní tenis	6 000
VPS malá a sálová kopaná	80 000
Zimní stadion	3 137 300
Celkem	4 540 223

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr. účtu města Poličky za rok 2007

Atletický oddíl – celkem sportovců, z toho pouhé dvě dívky, proto je tento výdaj zařazen do této kategorie; prostředky použity na závod Běh kolem poličských hradeb a na závodní atletickou činnost

HC Spartak Polička – v Poličce jsou pouze mužská hokejová družstva, žádné ženské (stejně tak ani ve fotbalu a hokejbalu); podpora využita na pokrytí nákladů na sezónu a na cestovné

SK DAS Kometa Polička – výdaje na rozšíření a modernizaci hokejbalového hřiště, na cestovné, nájemné, rozhodčí apod.

SK Masokombinát Polička – výdaje na vybudování vrtu a rozvodu vody, dále také na sportovní činnost a dopravu

VPS malá a sálová kopaná – prostředky na sportovní akci ve Španělsku a na turnaje celostátní ligy

Zimní stadion – zde byl vydán největší objem finančních prostředků, došlo k zastřešení stadionu, vybudování nového zázemí a šaten pro hráče atd. Bohužel tyto úpravy využijí

v naprosté většině muži, protože, jak již bylo zmíněno, v Poličce se nehraje žádná ženská hokejová soutěž. Na stadionu jsou sice vyčleněny hodiny i pro bruslení pro veřejnost, kterých je cca 10 týdně, a kterých využívají i ženy, v porovnání s muži je to ovšem minimum.

3.3.2 Výdaje neutrální

Do této kategorie spadají výdaje, ze kterých mají přibližně stejný užitek jak ženy tak muži. Tzn. že jejich příjemcem 45-55% mužů nebo žen.

Tab. 21 Výdaje neutrální

Výdaje neutrální	Částka v Kč
Plavecký oddíl	5 000
Šachový oddíl	10 000
TJ Spartak Polička-oddíl tenisový	255 000
TJ Spartak Polička-oddíl ASPV	6 000
Triatlon MiP Polička	2 500
Divadelní spolek Tyl	600 000
DUHA sdružení dětí a mládeže	2 000
Gymnázium Polička	27 000
Festival Gypsy Celebration	10 000
Letní kino Pomezí	7 000
Česká tábornická unie Polička	23 000
Český svaz ochránců přírody	8 000
Ekocentrum Polička	4 000
PIONÝR	48 000
Svatojosefská jednota	7 000
Celkem	1 014 500

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr. účtu města Poličky za rok 2007

TJ Spartak Polička – prostředky na provoz tenisové haly, doplatek plynu za tenisovou halu a zakoupení míčů a antuky

Divadelní spolek Tyl – jedná se o příspěvek na činnost spolku, provoz Divadelního klubu a na každoročně konaný festival Rockoupání

Gymnázium Polička – příspěvek na majáles a na prevenci sociálně-patologických jevů

Pionýr – prostředky na zakoupení lyžařského vleku a na kompletaci sociálního zařízení

3.3.3 Výdaje na ženy

Jedná se o výdaje, ze kterých mají užitek hlavně ženy (tzn. víc než 55% příjemců výdajů jsou ženy).

Tab. 22 Výdaje „na ženy“

Výdaje na ženy	Částka v Kč
TJ Spartak Polička-oddíl odbíjené	145 000
Dětské informační centrum	85 000
Sdružení Kamínek	8 022
ZUŠ B.Martinů	511 600
Výdaje na městskou dopravu	250 000
Evangelický sbor-nákup varhan	50 000
Provoz dětských hřišť a likvidace nevyhovujících	159 100
Celkem	1 208 722

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr. účtu města Poličky za rok 2007

TJ Spartak Polička – jedná se o jediný ženský sportovní oddíl v Poličce; jde o prostředky na činnost mládežnických družstev a na nákup vybavení

Dětské informační centrum Polička – organizace zaměřena hlavně na pomoc rodinám s dětmi s handicapem, poskytuje služby osobních asistentů pro děti s postižením⁷

Sdružení Kamínek – centrum pro matky s postiženými dětmi, matky na mateřské dovolené, hlídání dětí⁸

Základní umělecká škola B.Martinů – škola nabízí čtyři vzdělávací obory: hudební, taneční, výtvarný a literárně-dramatický, navštěvují ji z naprosté většiny ženy (dívky); příspěvek byl využit na chod školy a také na výměnu oken

Výdaje na městskou dopravu – jde o příspěvek 250 tis. Kč, kterou město poskytlo firmě Zlatovánek, která v Poličce provozuje městskou dopravu. Přestože Polička není nijak velké město, dostat se z jednoho konce města na druhý může pro seniory nebo třeba pro maminky s malými dětmi problém. Doprava poskytuje spojení s nejbližšími okolními vesnicemi, využívat ji mohou tedy například i školáci.

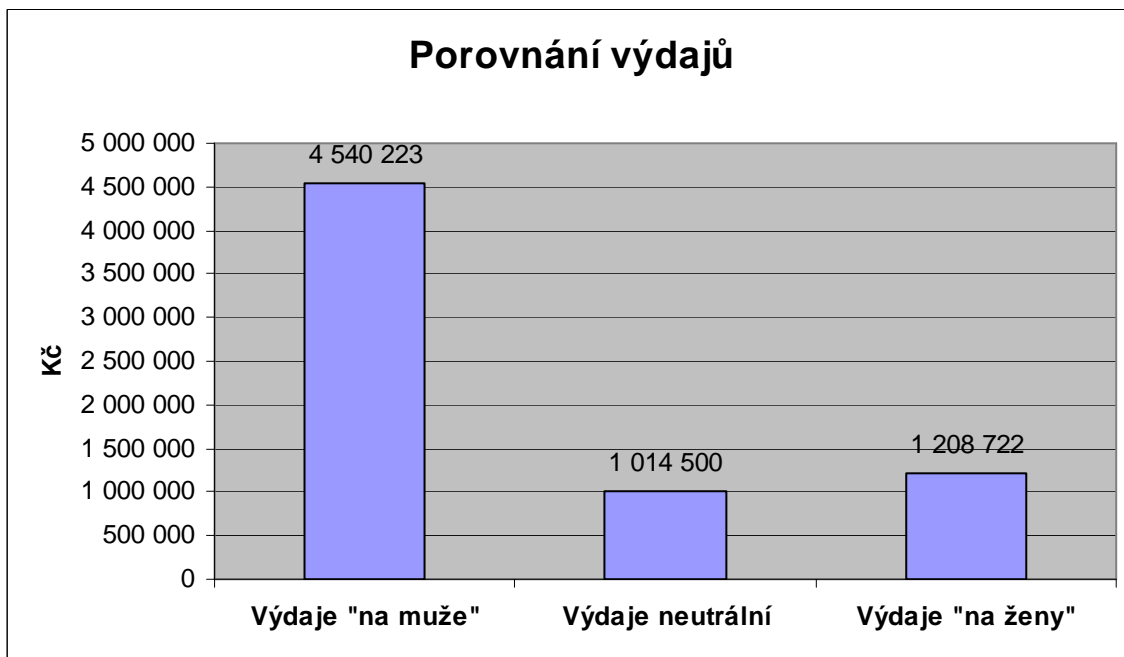
⁷ www.dicpolicka.com

⁸ www.kaminekpolicka.unet.cz

3.4 Porovnání výdajů

Pokud porovnáme součty tří skupin výdajů, vyjde nám, že jednoznačně největší objem výdajů jde „na muže“.

Graf 15 Porovnání výdajů

Zdroj: vlastní zpracování dle Závěr.účtu města za rok 2007

Tento markantní rozdíl mezi výdaji na muže a na ženy byl v roce 2007 dán hlavně rekonstrukcí zimního stadionu. Pokud bychom teoreticky odečetli tento výdaj, dostali bychom se u výdajů na muže přibližně na 1,5 milionu Kč, což by bylo sice pořád nejvíc, ale už ne o tolik, jako je tomu teď. Nyní tvoří výdaje na muže přibližně 3,7 násobek výdajů na ženy, pokud bychom odečetli výdaj na zimní stadion, byly by výdaje na muže vyšší pouze o 16 % než výdaje na ženy.

ZÁVĚR

Město Polička mělo na konci roku 2007 8 924 obyvatel. Z toho bylo 4 610 žen a 4 314 mužů. Procentuálně vyjádřeno to znamená 51,7 % žen ku 48,3 % mužů. To velice přesně odpovídá obecnému tvrzení Českého statistického úřadu.

Ve vedení města převládají muži. Starostou je muž, místostarostkou žena a tajemníkem opět muž. V zastupitelstvu a radě, stejně tak ve výborech a komisích, zasedá také více mužů než žen. Pokud bychom spočítali poměr mužů a žen v zastupitelstvu a v radě města a k tomu poměr předsedů-mužů a předsedkyň-žen jednotlivých výborů a komisí, dostali bychom číslo 7,3 %, což je velice málo.

Podobné je to s výdaji města. Z analyzovaných výdajů se dá 67 % nazvat výdaji „na muže“, 15 % výdaji neutrálními a pouhých 18 % výdaji „na ženy“. Tento podstatný rozdíl mezi výdaji na muže a na ženy je dán rekonstrukcí zimního stadionu, která probíhala v roce 2007 a na kterou město přispělo významnou částkou, kterou jsem označil jako výdaj „na muže“. (Ačkoli ženy, resp. dívky zimní stadion také využívají, v porovnání s muži je to nevýznamná část).

Výdaje neutrální tvoří např. výdaje na plavecký oddíl, šachový oddíl, příspěvek pro Divadelní spolek Tyl či pro Gymnázium Polička.

Byl poměrně problém, které výdaje označit jako ty, za kterých mají užitek převážně ženy. V oblasti sportu to je jediný oddíl – oddíl odbíjené (jediný čistě ženský sportovní klub v Poličce). Dále jsou to výdaje určené pro Základní uměleckou školu Bohuslava Martinů, kterou navštěvují převážně dívky, nebo výdaje pro Dětské informační centrum s centrem Kamínek, což jsou centra zaměřená na pomoc rodinám s dětmi s handicapem, poskytují hlídání dětí nebo pomoc matkám na mateřské dovolené atd. Dalším z výdajů „na ženy“ může být podle mne příspěvek města na městskou dopravu. Tu sice využívají obě pohlaví, ale výrazně může ulehčit např. maminkám s dětmi z okrajových částí města při návštěvě lékaře apod.

Přestože jsem zde vyjmenoval a okomentoval více výdajů, z nichž by měly mít užitek ženy, pohled na graf srovnávající výdaje je neúprosný. Mohlo by se zdát, že ženy nemají zájem podílet se na veřejné politice, že činnosti jimi provozované nejsou tak náročné, že nesportují tolik jako muži. Možná se spíše tolik nesoustředí v různých družstvech jako muži, tudíž nedostávají žádnou finanční podporu od města.

Myslím si, že u nás ještě stále převládá to rozdělení rolí, kdy se žena stará o rodinu a domácnost. Proto by se mohlo zdát, že vlastně ani nepotřebují tolik pomoci od obce, kraje, státu. Opak je pravdou. Pokud budou rozpočty (veřejné, krajské, municipální) brát v potaz hledisko rovnosti výdajů „na muže“ a „na ženy“, povede to ku prospěchu celé společnosti a k ekonomickému i demografickému růstu.

POUŽITÁ LITERATURA

1. ASKLÖF, Cecilia, et al. Příručka na cestu k rovnosti žen a mužů. Praha : MPSV ČR, 2003. 58 s.
2. BUDLENDER, Debbie, et al. *Gender Budgets Make Cents : Understanding Gender Responsive Budgets*. 1st edition. [s.l.] : The Commonwealth Secretariat, 2002. 180 s. Dostupný z WWW: <<http://www.thecommonwealth.org/gender>>. ISBN 0-85092-696-3.
3. FOLTYSOVÁ, Michaela, PAVLÍK, Marek, SIMERSKÁ, Lenka. *Rozpočtování z hlediska rovnosti žen a mužů : informativní metodika*. Praha : Ministerstvo financí, 2004. 78 s. ISBN 80-85045-14-1.
4. *Atletika Polička : Oficiální stránky atletického oddílu Atletika Polička* [online]. 2008 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.atletikapolicka.wgz.cz/>>.
5. *Česko proti chudobě : Index genderové spravedlnosti* [online]. 2009 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskoprotichudobe.cz/?id=67-index-genderove-spravedlnosti>>.
6. *Český statistický úřad : Městská a obecní statistika* [online]. 2008 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <http://vdb.czso.cz/xml/mos.html?lov_pro=V%FDb%ECr+obce%E2%80%9C%00%00>.
7. *Český statistický úřad : Zaostrěno na ženy a muže* [online]. 31.1.2009 , 20.4.2009 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/1413-08->>>.
8. *Dětské informační centrum, o.s.* [online]. 2009 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.dicpolicka.com>>.
9. *Gender Equity Index 2007 : Progress and Regression* [online]. 2007 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.socialwatch.org/en/avancesyRetrocemos/IEG/tablas/GEIvalues2007.htm>
10. *Gender Equity Index 2008 : Progress and Setbacks* [online]. 2008 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW:

- <http://www.socialwatch.org/en/avancesyRetrosos/IEG_2008/tablas/valoresdelIEG2008.htm>.
11. *Gender-Related Development Index 1995* [online]. 1998 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <http://www.dartmouth.edu/~chance/teaching_aids/data/98gdi.htm>.
  12. *Human Development Reports : Gender-related Development Index* [online]. 2008 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://hdrstats.undp.org/indicators/269.html>>.
  13. *Kamínek* [online]. 2007 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.kaminekpolicka.unet.cz/>>.
  14. *Polička : Oficiální stránky města* [online]. 2008 [cit. 2009-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.policka.org/>>.
  15. *Závěrečný účet města Poličky za rok 2007*. [s.l.] : [s.n.], 2008. 180 s.

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Struktura příjmů za rok 2007.....	26
Graf 2 Struktura výdajů za rok 2007.....	27
Graf 3 Příjmy za rok 2008.....	30
Graf 4 Výdaje za rok 2008.....	32
Graf 5 Změny rozpočtu v čase.....	34
Graf 6 Počet obyvatel.....	35
Graf 7 Věková struktura.....	36
Graf 8 Poměr počtu mužů a žen.....	36
Graf 9 Vedení města.....	37
Graf 10 Zastupitelstvo města.....	38
Graf 11 Rada města.....	38
Graf 12 Odbory MěÚ Polička.....	39
Graf 13 Výbory města.....	39
Graf 14 Komise města.....	40
Graf 15 Porovnání výdajů.....	44

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Index genderového rozvoje	15
Tab. 2 Index genderové spravedlnosti.....	17
Tab. 3 Příjmy rozpočtu města za rok 2007 (v tis.Kč).....	25
Tab. 4 Příjmy běžného rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)	26
Tab. 5 Příjmy kapitálového rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)	27
Tab. 6 Výdaje rozpočtu města za rok 2007 (tis. Kč)	28
Tab. 7 Výdaje běžného rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč).....	28
Tab. 8 Výdaje kapitálového rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč).....	29

Tab. 9 Příjmy za rok 2008 (v tis. Kč)	29
Tab. 10 Příjmy běžného rozpočtu – vybrané položky (v tis. Kč)	31
Tab. 11 Příjmy kapitálového rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)	31
Tab. 12 Výdaje města za rok 2008 (v tis. Kč)	31
Tab. 13 Výdaje běžného rozpočtu - vybrané položky (v tis. Kč)	32
Tab. 14 Výdaje kapitálového rozpočtu - vybrané složky (v tis. Kč)	33
Tab. 15 Výše rozpočtů v letech 2003-2008	34
Tab. 16 Počty žen a mužů v jedn. věk. skupinách.....	37
Tab. 17 Odbory MěÚ Polička.....	39
Tab. 18 Výbory města	39
Tab. 19 Komise města	40
Tab. 20 Výdaje „na muže“	41
Tab. 21 Výdaje neutrální	42
Tab. 22 Výdaje „na ženy“	43

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Vybrané genderové statistiky

Příloha 1 – Vybrané genderové statistiky

Míra zaměstnanosti podle věkových skupin a vzdělání

Ukazatel	1993	1995	2000	2003	2004	2005	2006	2007	Indicator
Ženy	49,5	49,8	46,2	45,8	45,5	45,7	46,1	46,4	Women
věková skupina:									Age group:
15 - 19	28,5	21,8	8,7	4,6	4,3	4,4	4,1	3,8	15 to 19
20 - 24	49,4	55,5	53,2	47,7	44,6	40,9	42,1	42,8	20 to 24
25 - 29	58,7	59,2	56,1	57,2	56,4	57,6	60,1	61,5	25 to 29
30 - 34	75,4	74,2	66,1	64,7	64,4	65,4	63,6	62,4	30 to 34
35 - 39	86,0	85,6	78,8	78,2	78,8	78,1	77,6	76,5	35 to 39
40 - 44	87,9	88,8	83,6	82,4	83,5	83,6	85,1	85,7	40 to 44
45 - 49	89,2	88,1	83,4	84,9	83,7	84,8	84,8	87,3	45 to 49
50 - 54	76,2	77,6	76,0	77,8	78,7	79,5	81,2	82,0	50 to 54
55 - 59	24,9	28,6	30,9	39,6	42,4	45,8	47,9	50,1	55 to 59
60 +	5,7	5,6	4,2	4,9	4,9	4,9	5,2	6,0	60 +
Muži	68,9	69,0	64,7	64,5	63,6	64,3	64,6	65,5	Men
věková skupina:									Age group:
15 - 19	34,0	28,9	11,1	6,9	5,7	5,6	6,2	6,5	15 to 19
20 - 24	81,6	81,0	67,9	60,0	55,1	55,1	55,1	57,3	20 to 24
25 - 29	93,5	93,6	88,8	88,7	87,1	87,7	87,2	88,4	25 to 29
30 - 34	94,7	95,2	91,5	92,9	93,5	93,3	92,5	94,7	30 to 34
35 - 39	94,9	94,5	91,8	92,7	91,4	92,7	93,9	94,2	35 to 39
40 - 44	94,7	94,1	90,8	90,2	90,7	91,1	93,0	93,0	40 to 44
45 - 49	91,2	92,5	89,2	89,4	88,3	89,3	90,2	92,0	45 to 49
50 - 54	86,9	87,1	84,4	85,1	85,0	85,3	85,8	87,8	50 to 54
55 - 59	69,8	74,5	71,8	76,5	76,9	78,5	78,4	77,3	55 to 59
60 +	14,0	14,2	11,4	13,8	13,7	15,2	16,1	17,8	60 +
Ženy	49,5	49,8	46,2	45,8	45,5	45,7	46,1	46,4	Women
vzdělání:									Education:
základní a bez vzdělání	26,5	23,8	18,3	16,0	15,2	14,5	15,2	15,4	Basic and without education
střední bez maturity	57,5	58,3	52,4	50,3	49,0	49,1	50,0	49,4	Secondary without GCSE
střední s maturitou	65,1	66,1	60,8	59,5	59,4	58,7	57,4	58,1	Secondary with GCSE
vysokoškolské	74,0	75,9	72,3	72,1	72,0	71,2	70,6	71,0	University
Muži	68,9	69,0	64,7	64,5	63,6	64,3	64,6	65,5	Men
vzdělání:									Education:
základní a bez vzdělání	32,5	31,4	23,5	19,9	18,6	17,6	19,6	21,1	Basic and without education
střední bez maturity	77,9	77,5	72,7	72,0	70,3	70,9	70,7	71,5	Secondary without GCSE
střední s maturitou	74,4	75,1	72,1	70,0	69,9	70,5	70,5	71,1	Secondary with GCSE
vysokoškolské	83,1	84,0	80,0	80,1	79,8	80,7	79,1	79,5	University

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/4C0029B66A/\\$File/1413084417.xls](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/4C0029B66A/$File/1413084417.xls)

Průměrné hrubé měsíční mzdy a mediány mezd

Ukazatel	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2006	2007	Indicator
Ženy									Women
Průměrná mzda	9 449	11 036	12 641	15 217	17 256	18 221	19 305	20 684	<i>Average earnings</i>
Medián mezd	8 400	9 938	11 436	13 742	15 645	16 443	17 310	18 322	<i>Median of earnings</i>
Muži									Men
Průměrná mzda	12 245	15 323	17 251	20 404	23 044	24 271	25 593	27 489	<i>Average earnings</i>
Medián mezd	10 650	13 271	14 623	16 938	19 329	20 265	21 185	22 850	<i>Median of earnings</i>
Celkem									Total
Průměrná mzda	11 069	13 361	15 187	18 133	20 545	21 674	22 908	24 604	<i>Average earnings</i>
Medián mezd	9 770	11 693	13 100	15 542	17 706	18 589	19 512	20 908	<i>Median of earnings</i>
Podíl průměrné mzdy žen na průměrné mzdě mužů	77,2	72,0	73,3	74,6	74,9	75,1	75,4	75,2	<i>Women's average as a percentage of men's</i>
Podíl mediánu mezd žen na mediánu mezd mužů	78,9	74,9	78,2	81,1	80,9	81,1	81,7	80,2	<i>Women's median as a percentage of men's</i>

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/4C0029B618/\\$File/1413084434.xls](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/4C0029B618/$File/1413084434.xls)